

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Kollár József, Ujvidéken: Schaffer Péter könyvkereskedéseiben, Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában, Bács-Almás: Rosenbergs A. czégnél.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 k. — Fél évre 6 k. — Negyed évre 3 k.
Tanítóknak, aljegyzőknek, írásoknak és földmiveseknek év 8 kor. félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Vojnits István báró.

A vármegyei közgyűlésről közölt tudósításunk hí tükrét adta a zombori megyeházban lefolyt politikai eseményeknek. Minden kommentár nélkül számoltunk be azokról a jelenségekről, melyek a megyei intéző körök közhangulatát kifejezték. Elfogulatlanul adtuk közre a viharos jelenetekben megnyilatkozott szertelenségeket s zsurnálistikai hivatásunknak tartozó tárgyilagossággal örököztük meg az összes közbeszólásokat, melyeknek egynémelyike feltűnően mellőzte a jóízű zománézát.

Ismerjük és át tudjuk érezni azokat az okokat, melyek a viharos jeleneteket és szenvedélyes kitöréseket előidézték. Ismerjük azt a politikai hátteret, ahonnan például Fernbach Péter szedte elő közbeszólásainak szakadatlan láncolatát, melyek kétségtelenül nagy hatással voltak a megyei határozat meghozatalában. Átérezzük azt a hazafias felbuzdulást, mely a függetlenségi eszme régi harsogóit, a tisztamenti, a jánosalmi és mélykúti megyebizottsági tagokat áthatotta. Értjük az okot és tendenciát, melyek Fernbach Károlyt és Mihálovits Endrét a június 28-iki sikeres szereplésben vezették.

Sehogy se tudjuk azonban megérteni azoknak a viselkedését, a kik Vojnits István bárót, míg a hatalmon volt, visszatetsző tömjénzessel, rut hízlegéssel vették körül, — most pe-

dig határtalan vakmerőséggel elébe állnak és megdöbentő cynizmussal hazaszeretetre és politikai erkölcsökre oktadják. Ők, a bálványimádók, akik Judás előtt is térdet hajtanak, ha érdekeik kielégítését tőle várhatják. Hiszen tiszteljük mi mindenkinek az elvét, ha az igaz meggyőződés tiszta forrásából fakad. Fernbach Péternek volt elve, a mikor Széll kormányát támogatta, s nem hirtelen cserben azt, midőn Khuen Héderváry kormányzásának kezdetén kilépett a szabadelvűtáborból. Meggyőződését követte akkor is, midőn ujonnan a szabadelvűpártba belépett, s nem cselekedett meggyőződés nélkül, midőn a november 26. miatt ismét elhagyta a pártot. És ki merné kétségbe vonni, hogy Latinovits Gézá, megyei közéletünk eme kipróbált, munkás tagját nem a legtisztább meggyőződés és hazafias fölfogás vezette június 28-án, amikor az ellenzék indítványára szavazott. Dehát csinált-e ő ebből a rokonszenves állásfoglalásból reklámot a maga számára? Szidta, gyalázta-e azokat, akikkel évtizedeken át együtt küzdött, s a kik most más véleményen voltak? Támadta-e Vojnits bárót? Pedig az erkölcsi alap, amelyen ezt megtehetné volna, tisztán állott előtte. Az ő számára a képviselő választás nem teremtették meg a függésnek azt a kényszerítő helyzetét, mely Vojnits báró és sokak közt fennáll. Dehát ahol elv, meggyőződés és morál irányítja az állásfoglalást,

ott izléstelen, durva, megbotránkozató harszi eszközökre nincsen szükség.

Ezt szívleljék meg azok a kétkulacsos kapaszkodók, a kik hogy feltűnési viselkedésükben hiu vágyaikat kielégítsék, félrelökik az igaz, bátor, elszánt harszosokat, s magukhoz ragadják az ellenzéki vezérpálcát, melyet mások becsülettel, dicsőséggel és sok sikerrel suhintottak, s melyet ők czirkuszi mutatványaik közben meggyaláznak.

Megvalljuk őszintén, hogy Vojnits báró iránt különös szimpathiát nem érzünk, de mert nagyon sokszor tapasztaltuk, hogy e hajlíthatatlan, tetterős, komoly államférfi megyéje érdekeit lelkesen felkarolja, azokat minden alkalommal, bármily politikai viszonyok között előbbre igyekszik vinni, — s mert hitünk és meggyőződésünk, hogy a jövőben is, akár mint kormányt támogató, akár mint ellenzéki, Bácsmege fejlődése-, haladása- és erősbödéseért fog küzdeni, — csak természetes, ha azt kívánjuk, hogy az országos közélet terén való szereplését továbbra is lankadatlan ügyszeretettel folytassa.

Pető Lajos.

A bácskai családok történetéhez.

(Folytatás.)

Anderkó. Borsód vármegye nemesi bizonyítványa alapján 1790-ben A. István hirdettette meg nemességét Bács B. vmegyében.

Ave Mária.

Ágyam felett egy kép függ évek óta
Az Istenanya vérző szent szíve.
Szent áhitattal csüggttem rajt' már akkor
A mikor még nem voltam a hive.
Bár tiltotta vallásom, hogy imádjam
Őt, a szentet, a fájdalmas anyát
Lehulltam mégis oly sokszor elébe
S könnyes szemmel tekintvén fel az égre
Imádkoztam egy „Ave Máriát.”

S imádkozván elvitt a képzeletem
A golgothai fakereszt alá.
A fakereszthez, melyen a megváltó
Életünkért az életét adá.
S a keresztra aljára ráborulva
Ott láttam őt a fájdalmas anyát.
Gyűnyos kacaj felett a jajszavára
Hívó szavát elfojtotta a lárma
Gyönyölte, szidták őt is, mint fiát.

S a Golgotháról tovább szállt a lelkem
Az égbe fel, Isten trónja elé.
Ott láttam őt, a szentet, szüzet újra
A mint egyetlen fiát ölelé.
Magasztos mosoly tiszta, szűzi arczán
Dicskoszoru övezte homlokát.
Millió angyal mellette, körülte
Énekelte egy karba egyesülve
Édes hangon az „Ave Máriát.”

Hányszor borultam kétségbeesetten
Azóta szent szűz, lábaidhoz, eléd.
Fekete árnyak borulván lelkemre,
Hányszor töltöttem zokogva az éjt.
Égő sugárból ha olykor árny támadt,
S foltok támadtak életem egén.
Mikor ott küzdök ezekkel egy sorban
S már-már ott veszem a piszkos habokban,
Oh mennyi fohászt küldtem hozzád én.
Te tudod hányszor hevertem a porban
Képed előtt kinoktól gyötörve.
Hányszor panasztam térdre borulva
Mily bántó az emberek közönye.
Rideg közöny, guny volt az osztályrészem,
Könnyem áztatta sokszor a kenyéret.
Sok küzdelmemnek másé lett az ára,
S a miért küzdök izzadva, fázva,
Más tet'e zsebre érette a bért.
Te tudod csak, a végkétségbe'sésben
Hogy nem volt senkim, a kit szereték,
Mikor halottként sirattam meg őket
Apát, anyát, szeretőt, testvért,
Te tudod, hányszor imádkoztam hozzád,
Adj vissza nekem egyet legalább,
Adj vissza belőlük legalább egyet,
Kiért meghalnék, a kit úgy szeretek,
Add vissza nekem azt az édes lányt.
Fájdalmas szűz! eléd borulok most is,
Óróim — ujjongva száll hozzád imám.

Kérésemet nem hagyta hallgathatlan,
Nagy sokára enyém lett az a lány.
Feledve most már rideg közöny, kétség,
Elérve, miért küzdök egyaránt.
Ketten borulunk esténként elédbe,
S hálás — könnyezve tekintvén az égre
Együtt mondjuk az „Ave Máriát.”

Eichardt Károly.

A falu hajnalban.

— A „BÁCSMEGYE” eredeti tárczája. —

A városban még mindenki nyugodtan alusza a legédesebb a hajnali álmát, midőn falun már talpon vannak, hogy hozzáállanak a mindennapi munkájukhoz.

Még sötét van. Még alig lehet észrevenni, hogy reggel felé jár az idő, midőn a falu ébresztői, a kakasok megszűnni nem akaró kukurékólasokkal felébresztik a falu lakóit, hogy ismét itt a munka ideje, hajnalodik. A bagoly is visszatért már éjjeli vadászatáról; meghuzza magát a falu tornyának egy sötét zugában, hogy ott — miután az éjjel jóllakott — a napot átaludja. A kerti fáknak harmat gyöngyeitől csillogó levelei közül és a bokrok közül is kibujnak az éneklő madarak. Először megszólalnak örökös vendégeink, a házi verebek s csiripelésükkel megszólaltatják az eresz alatt pihenő fecskéket, melyek így szintén hozzájárulnak a hangversenyhez. Azonban nemsokára átveszi az éneket a fülemüle, az isteni csalogány, azokat mintegy elhallgattatva gyönyörű; magasztos dallamaival. Felébrednek

Aucsán. E családból A. *Konstantin*, Imre és *Pintye* 1790-ben Szabolcs vármegye bizonyítványa utján vétetett fel Bács B. vmegye nemesi sorába.

Arady. Komárom vármegyéből való család, melynek egyik tagja A. *Sándor* 1791-ben a nevezett vármegye nemesi bizonyítványát mutatván fel, Bács vmegye nemesi sorába iktattott.

Akszimarkovics. Eredeti bácskai szerb család, melyből A. *Gruja*, a zombori (határvidéki) sáncz őrségének zászlótartója emelkedik ki, a ki *Ciriák* nevű testvérével együtt 1699. április 7-én nyerte I. Lipót királytól nemeslevelét, mely Bácsban 1700. márcz. 1-én tartott megyei közgyűlésen lett kihirdetve. E családból A. *Tyirkó* 1700. júl. 20-án gr. Széchenyi Pál kalocsai érsek és bácsi főispántól Markó és Szlavkó nevű fiaival Zomborban örök birtok gyanánt egy új házat és 20 lánccs szántóföldet, 20 kapa szőlőt és 20 kápára való legelőt kapott adományul. Bács B. vmegye hatóságától 1792-ben A. *Dóme* és *Péter*, 1793-ban pedig A. *János*, 1795-ben ismét A. *Péter* számára adott ki nemesi bizonyítványt.

Athanasievs. 1793-ban A. *Jeftim*, Theodor nevű fiával együtt, valószínűleg ez évben nyert armalisa alapján iktattott a vármegyei nemesek sorába.

Allaga. A nemességét A. *Jéter* szerezte 1722. júl. 15-én kelt armalissal. Ennek fia volt valószínűleg az az A. *Péter*, aki ezen nemeslevelét Bács B. vm. közgyűlésében 1797-ben hirdette meg. A család N. Militicsen székelt s tagjai közül 1798. május 22-én A. *János*, *Márton*, *Mihály*, *Péter*, *Tamás*, *Pál*, *József*, *Péter*, *István*, *Pál* és *Péter* (mint A. János, Pál, József, Antal, Ferencz és András fiai) nyertek e vármegyétől nemesi bizonyítványt. A család 1803-ban Nemes Militicsen donatiót nyert.

Póka. P. *István* 1744-ben Zala vm. bizonyítványa alapján hirdettetett meg.

Piákovics. A nemességét mint volt határőrségi zászlótartó P. *János* nyerte Kovilon, aki 1752-ben lett armalisa alapján meghirdetve.

Pusztay — Rác. P. *Konstantin* 1745-ben Pest vm. bizonyítványa alapján hirdettetett meg.

Popovics. Nemességét nyerte 1751-ben, mint volt csurogi határőrségi hadnagy, P. *Zsivkó*, ki ugyanez évben armalisa alapján vétetett föl.

Popovics. A nemességét mint határőrségi zászlótartó Csurogon 1751-ben nyerte. P. *János* aki ugyanez évben armalisa alapján hirdettetett meg.

Pajzetovics. A nemességét mint határőrségi hadnagy 1751-ben szerezte. P. *Attanasz*, ki ugyanez évben armalisa alapján vétetett föl.

Pejacsevics. E főúri család csak annyiban említendő a bácskai családok sorában, a mennyiben br. P. *György* 1717—19-ig Bodrogh vármegye alispánja volt. P. *József* br. pedig 1747-ben kir. donatió utján Roglaticza egy részét nyerte.

Popovics. P. *György* 1752-ben armalisa alapján hirdettetett meg. Nemességét mint volt határőrségi tiszti (hadnagy), Goszpodinczén nyerte.

Pruzsinszky. A család nemességét P. *János* 1649-ben szerezte; nemeslevele 1650-ben Trencsénben lett meghirdetve. P. *Ferencz* de Pru-

zsina vármegyékben 1752-ben Trencsén vm. bizonyítványa alapján hirdettetett meg. 1758-ban P. *József* bizonyítványt nyert. 1816-ban P. *István* vétetett fel a nemesi lajstromba.

Péchy. Nemesmiliticsi család. P. *András*, *István*, *József* és *György* 1753-ban Pest vm. bizonyítványa alapján hirdettek meg. E családból való volt P. *Ferencz* 1742-ben aljegyzője, 1748—58-ig főjegyzője, 1759—1767-ig másodalispánja vármegyéknek.

A család czimerében kardot tartó oroszlán látható. Ugyanez alak van a pajzs sisak feletti koronán is. A színeket nem ismerjük.

Parcsetics. P. *Márton*, aki 1754-ben armalisa alapján hirdettetett meg. A család a „Rákóczi” előnevet használja, az 1755. évi nemesi összeírás szerint Zomborban lakott.

1791-ben P. *János*, *Cyörgy*, *Antal* és *Miklós* vétettek fel armalikus alapján, akik nemeslevelüket 1790-ben nyerték. E családból való volt P. *Félix* ujvidéki főispán, továbbá P. *Ottó* cs. és kir. huszárpályás Debreczenben, ki irodalmilag is működik. P. *Vincze* ujvidéki főgymn. tanár.

— **Gróf Vigyázó Ferencz** a napokban Apatinban volt, ahol zajos ovációval fogadták. Vigyázó gróf nagyobb szabású, helyesléssel fogadott beszédben fejtegette a politikai helyzetet.

— **Purgly Sándor** volt orsz. képviselő, szabadkai földbirtokos bejelentette a szabadelvűpártból való kilépését.

A szegedi keresk. és iparkamara ülése.

Bácsmegyei ügyek a kamara előtt.

— Eredeti tudósítás. —

SZEGED, 1905. július 11-én.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara ma tartotta meg a havi teljes ülését Szarvady Lajos elnökelete alatt. Az ülés tárgyalásairól a következő tudósítást veszszük:

Szarvady Lajos elnök az ülést megnyitván, mindenekelőtt mélyen átértett kegyeletes beszédben emlékezett meg arról a súlyos és fájó vesztéséről, mely a kamarát megdöbbentően érte nagyérdemű titkáranak, *Kulinyi Zsigmond*nak f. évi június 6-án történt elhunytával, aki páratlan sokoldalú munkás életének legjavát csaknem 15 évi időn át sohasem lankadó lelkesedéssel, példaadó kötelességérzettel és nagy tudással szentelte a kamarának és akinek társadalmi, irodalmi és publicisztikai működése egyaránt mély nyomot hagyott országunkban. Az elnökség erről külön gyásznapon értesítette a kereskedelemügyi miniszteriumot, a társ kamarákat, a kerületbeli hatóságokat és a rokonintézményeket, koszorút helyezett az elhunyt titkár ravatalára, az özvegnél a kamara tagjai testületileg kondolleáltak és ugyancsak testületileg jelentek meg a temetésen is, mélyen résztvevő a rokonintézmények kiküldöttjein kívül Szeged város egész társadalma is.

a ludak és a kacsák is s nagy lármával — mely a maga nemében szintén hangversenynek mondható — sietnek a patakra, avagy a falu melletti tóba, hogy újból folytathassák a legkedvesebb mulatságukat: a furdést. Furcsa hangverseny! De mégis szép! Tetszik különösen annak, ki nem szokta meg.

De menjünk tovább!

Nemsokára felébrednek a házak lakói, az emberek is. Itt-ott halljuk nyikorogni az ajtót. A házigazda legelőszőr kelt fel; ő ébreszti fel a többi, kívánva nekik jó reggelt. Könnyű neki az öltözködés, nem sokáig tart; felhuzza a csizmáját, fejére teszi a kalapját és készen van; nem kell neki tükkör. Még álmosan, nagyokat ásítva jön ki a háza elé, elsőben megtörli álmos szemét a munkától érdes tenyerével, hogy körülnézzen, milyen lesz az időjárás? Nem lesz-e eső? Erdemes-e kimenni a mezőre?

Eközben a béres már előkészítette a szekert és a szekérbe belerakta az ekét és a boronát, indulni kell, itt a szántás vetés ideje. A lovak is elő vannak készítve. A gazda parancsára befogják őket s mielőtt elmennének, a gazdasszony jön elő egy tarisznyával, melyben kenyér és szalonna van; a másik kezében csikóbőrös kulacsot tart, melyben bor van „sziverősítőnek.” Ezt átadja a gazdának s elindulnak a mezőre.

A szolgáló is siet az ő mindennapi munkájával. Elmegy a tehenekehez, megmossa a tőgyüket tiszta, hideg vízzel és megfeji őket, hogy azután — ezt elvégezve — kibocsáthassa őket a legelőre.

A szomszéd háznál hamarabb keltek föl; ott már elkészültek ezzel a munkával, hallatszik

is a gémes kut nyikorgása. Az ostorfa nagy gyorsasággal méri a kut mélységét, mert a leányzó munkás kezei kitaró erővel huzzák azt hol föl, hol le. Meg is tellik nemsokára a kut melletti vályu jó, íható vízzel. Az udvar kinyitott kapuján kihajítják a marhát, mely oda talál a vályuhoz és szorgalmasan hozzálát tartalmának elfogyasztásához. El is fogyna az, ha a leány új, meg új adagokat nem adna hozzá mindaddig, míg a jószág abba nem hagyja az ivást. Ugy megy az minden nap és minden háznál. És nem unják ezt meg ezek az emberek? — Nem! — Mert ez nem mulatság, hanem munka, mely nem untat, hanem nyugtat, kielégít.

Sietni kell az itatással, mert a pásztor már fujja az összehívó kürtöt, nagyokat pattogatva karikás ustorával. Erre a jelle sűrűbben nyílnak meg a kapuk s kíváncsian néznek ki az utcára a piros képű, fiatal menyecskék. Maguk előtt hajítják a már megilatott marhát az utcára, a lépésről-lépésre szaporodó csorda közé.

Nemsokára megszólal a kanászi ostroma is s az is elhajítja a csordáját a községi legelőre.

Ezek után mindenki a rendes napimunkája után megy. A gazdasszony, miután már elkészítette a reggelit, megeteti a baromfiakat. A család többi tagjai, a legények és a leányok szintén elmennek a gazda után, ki eddig már jó nagy darab földet szántott fel. S így mire feljön a szép, piros nap, már mindenki munkában van.

A városi urak még nagyokat alusznak s mire felkelnek, addigra a jámbor falusi nép már régen elfelejtette, hogy mit álmodott.

Adagios.

Szabó Gyula másodtitkárnak a kamara titkára kegyeletét is kifejező eszmegazdag és meghatározó emlékbeszéde után elhatározta a teljes ülés, hogy az elhunyt titkár lévülhetlen érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti, erről a gyászos özevegvet és családját külön értesíti és hogy a *Kulinyi Zsigmond arcképét* a kamara ülésstermében való elhelyezés czéljából megfesteti. Végül köszönetét fejezi ki a kamara jegyzőkönyvében azoknak, akik a gyászest alkalmával részvételüket nyilvánították.

Az elnöki jelentések során tudomásul vette az ülés a kereskedelemügyi miniszter leiratát, melylyel a kamara által is hangoztatott kívánságnak megfelelően fölhivattak az *örvászékek*, hogy a gondozásuk alatt levő *örvák ipari foglalkozásra* való terelésére törekedjenek. Azonképp örvendtes tudomásul szolgált a kereskedelemügyi miniszternek a kamara közbenjárására tett azon intézkedése, hogy a Szeged—Budapest közötti forgalomban két új vonatösszeköttetés léte sítettet olyképp, hogy egyrészt a Szegedről d. u. 5 óra 15 perczkor induló és eddig Kecskemétiig közlekedő vonat ezentul Budapestig fog jární, másrészt a Budapestről 6 óra 45 perczkor Czegléden át Szolnok felé közlekedő 6102. sz. gyors-teher vonat csatlakozásául Czegléd és Szeged között új gyors-tehervonat közlekedése állítottott be a menetrendbe, mely a budapesti postát déli fél 12 órára hozza Szegedre.

Megállapította ezután a teljes ülés az elhunyt titkár *özvegyének nyugdíjigényét* és a közös bizottság javaslatára a nyugdíjszabályzat értelmében járó 2400 korona helyett, az elhunyt titkárnak páratlan ügybuzgó, eredményes szolgálatával szerzett érdemei elismeréséül, évi 3000 koronában állapította meg az özvegyi nyugdíjat.

A kamara ezt követőleg a *megüresedett titkári állás* betöltése tárgyában olyképp határozott, hogy egy 15 tagú bizottságot küldött ki, melyben az elnökön és 2 alelnökön kívül 4—4 iparos és kereskedő, szegedi beltag és 4 külltag vesz részt azon megbízással, hogy ezen bizottság készítse elő a titkári állásnak akár *előléptetés*, akár pályázat, akár pedig meghívás utján való betöltéséről.

Vörös László kereskedelemügyi miniszternek a tárczája átvételéről szóló értesítését tudomásul vette a kamara és oly értelmű választ határozott el, hogy a kamara készséggel tesz eleget a törvénysszabta kötelességeinek.

A teljes ülés tudomásul vette a kereskedelemügyi miniszter leiratát a kamara 1904. évi zárszámadásának jóváhagyásáról és azonképp tudomásul vette a 600 koronás küllföldi utazási ösztöndíj-pályázat eredményéről tett jelentést.

A máv. szegedi üzletvezetőség kérdésére kimondta a kamara, hogy a *Zomborban* felállítani szándékolt *vasuti szállító hivatal* létesítését a kereskedelem és ipar érdekei szempontjából *indokoltnak nem tartja*.

Pártoló véleményt fogadott el a kamara *Sztupár* községnek a hctipiaczaira állatföhlajtás engedélyezését kéro folyamodására.

A nagyváradi kamarának az önálló vámtérület megvalósítását sürgető, valamint a magyar erdészeti egyesületnek a métermértékeknek, a fakeskedésben való kötelező használata érdekében tett fölterjesztését, mely utóbbi egyezik a szegedi ipartestület által egyidejűleg sürgetett kívánsággal, a kamara hason szellemű felirattal támogatja.

A soproni kamara átiratát, melylyel pártolni kérte az építő mesterek ingatlan-átírási illetékkezdvezményt kéro fölterjesztését, a teljes ülés tudomásul vette, mert a kívánságot jogosultnak és teljesíthetőnek nem tartja.

Azonképp tudomásul vette a kamara a magyar szőlös gazdák orsz. egyesületének az alkohellenes mozgalom ellen szervezkedést kéro átiratát is.

Több ipartestület *tanonczmunkakiállítás*a segélyezésére egyenként 50—30 korona segélyt, a szegedi pinczériskola támogatására 200 korona és a zentai iparosifjak segély pénztárának al-pjárja 50 korona támogatást szavazott meg a kamara.

Végül bejelentette az elnökség, hogy a *kamara Évkönyve* elkészült és e hó közepe táján fog a nyomdából kikerülni és hogy a kamara a szokásos nyári szünetre való tekintettel, ha csak rendkívüli viszonyok ezt nem szükségelnék, szeptemberig nem tart ülést.

HIREK.

A spiritizmusról és a médiumokról.

(4) A „BACSMEGYE” számára írta:

Dr. Vermes Dezső.

A somnambulismus delejezés utján jön létre, midőn a médium érzékszervei részben vagy egészen fel vannak függesztve a „szellem egy benső

ébredésével. A normalis látás szünetel, de a világos látás megkezdődik; a somnambula nem hall, nem lát, de amit a magnetiseur hall vagy lát, ezt a somnambula is meghallja vagy látja. A holdkórosság sem más, mint somnambulismus, melyet vagy gyertyafény vagy még inkább erős holdfény kivált. A magnetiseur ha megszurja a somnambula kezét pld., azt nem fogja megérezni, de ha azon testrésztől távolabb eső helyen, néhány cm-re a levegőben tartjuk a szuró eszközt, erre azonnal reagálni fog és fájdalmat érez. Ezen tünetény csak úgy magyarázható, hogy ily médiumnak ódja (delejesség) testéből ki van helyeződve (exteriorizálva.) Ebből azon következtetést vonjuk le, hogy mi normalis emberek is mindent lelkünkkel (perisprit) érzékeink segítségével megérezzük; míg a somnambula direct lelkével odicus kisugárzása révén megérez. Ily somnambulánál az érzék szervek fokozottabb felfüggesztésével, midőn szervei teljesen (hullához hasonlóan megdermednek ektaticus állapotban) a perispritus szallag vagy nevezük ódnak, annyira nyulik, hogy mértföldnyi távolságra elláthat és az ott történő eseményeket vagy személyeket hűen elmondják, sőt transcendentalis sférába nyúló dolgokat leírják. És így mi sem könnyebb ily somnambuláknál, hogy még halottakat (astrál testeket) látnak. Ezek az ugynevezett halott látó médiumok. Du Prel mondja: „Nem létezik somnambula, ki álmában a halhatatlanságról nem volna meggyőződve és a somnambula kölcsönzi nekünk bizonyos fokig a tulvilági élet öntudatát.“

Az olvasót így tehát bár lassan, de oknyomozóan vezettem a spiritismus beható kutatásai alapján megismert transcendentalis életet mindannyiunknak egykoron áthidaló ösvényéhez, melynek nyomában feltárul a hemzsegő szellem csoportok birodalma.

Ezeknek leírása — jól tudom — a hitetlen materialistákban szármalmas mosolyt fog felkelteni, de a hívőkön kívül, tán erőt vesz rajtuk is a világ zajos életétől távolabb eső csendes perceikben egy nemesebb, magasabb érzés, a mely beléjük oltott isteni szikrát meggyújtja. Ennek világossága mellett pedig anyagias felfogásokat magával ragadja és lelkesedésük egy ihletett pillanatában felkiáltanak: oh bár csak látnám a tulvilági fénytenger egy sugarát!

Itt van a punctum saliens.

Ezen csekély boldogság elérése ugylátszik egyhamar nekünk az anyagiasság fertőjébe sülyedt emberek közül nagyon, de nagyon keveseknek adatott meg.

A spiritisticai tan kétéját pedig, mely tulajdonképpen cikkem célját képezi, más alkalommal fogom közölni.

A tulvilági szellem birodalom első állomásához érve, állapotunk meg és pihenünk rövid időre. Elmékedésünk közben lepattogtatván lelki gyarlóságunkat, a mely világos látásunkat a szellemi sférákba való betekintését megakadályozta, merengünk el még egyszer ama ismeretlen világ mysteriuma felett, a melyet eddig csak a fantázia egy rémének tartottunk; pedig már-már úgy véljük, hogy a várva várt répparthoz értünk.

Ki nem tapasztalta még — kezdve a legfeneklebb idealistától a legkonokabb materialistáig — ha tengeri kirándulása alkalmával tekintetét a tenger tájékozó magasra emelkedő, hőmpölygő hullámaira és onnét az azur kék égre vetette vagy pedig illatos fenyvesekkel és a szivárvány színéhez hasonló különböző vad növényekkel diszitett magas bércektől le a völgyben pontnak látszó ember lakta vidéket szemlélte: hogy bensejét egy eddig ismeretlen áhitatos boldog érzés hatotta át. Ki merné kétségbe vonni, hogy ez egy oly sejtlem, a mely nem e gyarló világ szüleménye, hanem magunkban kérdezzük, nem-e azon világé, amely egykoron paradicsomkertünket képezte, azon szellemkertünket, a melyet a spiritismus tana velünk megismertet?!

(Folytatom)

Kutyahúség.

Párisban egy oly szindarabot adnak elő, mely Enghien herceg tragédiáját adja elő. Eng-

hien elfogatása alkalmával, csak egy kabátot vehetett fel. Őt csak kutyája és szolgálja Canone kísérték el. A kutya neve Michilow volt, mely urát vivő kocsit után futott. Átuszta a Rajnát, a hajó után, mely urát átszállította. A parton a postakocsit követte, melylyel bejutott a Strassburgi várba. Mint a herceg Párisba ment, a kutya ráugrott a kocsira s ura lábához kuporodott. El akarták üzni, de a herceg kérelmére vele mehetett. — A herceg és kutyája Párisban alig kaptak enni. — Mikor Vincennes-ben — egy francia faluban — enni kaptak, az ur megosztotta azt kutyájával. Mikor kivégezték, a kutyát bezárták egy czellába, de ez mikor a lövést meghallotta, kirohant, süvöltve vetette magát a tetemre. Minden nap meglátogatta a sirdombot, míg egy könyörületes lélek magához nem vette.

Egy másik kutyáról I. Napoleon a következőket meséli: „Itáliában történt, midőn egyszer éjjel áthaladtam a csatamezőn, melyről a tetemek eltakarítva még nem voltak.“ Egy holtest mellett üvöltött a kutya, mely midőn meglátott, rám vicsorította fogát. Felváltva nyaldosta a kutya ura arcát s ránk ugrott, úgy nézett ki, mintha egyidejűleg segítséget kérne, s bosszuját töltené rajtunk . . . . . Én megindulás nélkül vezettem hadat, háborút viseltem, mely sok emberünk életébe került, de itt megrendültem a kutya fájdalomától és nyöszörgésétől.

Egy R . . . . . nevű kapitány, ki az összes afrikai háboruban részt vett, egy lovat és egy pudlit birt. Midőn Bretagneben meghalt, kutyája kikísérte a temetőbe. A lovat eladták, de ez a ló megszökött, hazafutott s ott mindent zárva talált, tehát kóborolt az utcán, végre találkoztott a kutyával, ki őt a temetőbe vezette. A temetőben, a kapitány sírján, megtalálták a lovat és a kutyát . . . . .

Németből fordította:

Scipio.

Kossuth Lajos Bácsmegyéről.

Kossuth Lajos kiadatlan levelei legközelebb sajtó alá kerülnek. „Az Ujság“-nak már most módjában áll néhányat leközzölni. Az egyik levél, melyet Kossuth Beöthy Ödönhöz intézett, s mely bennünket, bácskaiakat közelről érint, így szól:

Kedves barátom!

Raics Auditor a *csajkásoknál*, jelentette magát a választmánynál a ráczok pacificatiójára. El fog hozzád menni. Az emberről annyit tudok, hogy keresztelkedett zsidó, Rajacsicsnak keresztfa, eliense, és hogy a lázadás kezdetén jól viselte magát, később Insprukba ment, a császárnál volt 's Eszterházy használta. — Most major. — Valeat quantum potest.

Nekem politicám: Amott Pozsonynál dől el Magyarország existenciájának sorsa, nem amott lent. Ott lehet vármegyéket veszteni, de nem a nemzet lételét. Tehát onnan erőt kell felvonni, minél többet; ha mind felvonhatnók, Magyarország győzelmé el volna határozva egy holnap alatt. — E célra pacificatio kell. — Tehát pacificálni minden áron. De ez nem fog a mi czélunknak megfelelőleg történhetni, ha hosszasan diplomatizálunk 's titkolozgatunk vele, mit és mennyit akarunk adni. Meg kell mondani a maximumot s utána tenni, tetszik, nem tetszik? Felelet 3 nap alatt. Egyszerűen: igen vagy nem; ha igen, jó; ha nem, többé nem pacifikálunk — hanem kirtó háboru!

Ez az én nézetem. Ily szempontból proponáltam a levelet, melyet Raicsnak akartam írni 's neked is megküldeni. Közölttem a bizottmányal. A bizottmány eltérő véleményben van, melyet Szemere 'l. alatt ide kért jegyzetei útján adott tudtomra.

Én ezt a system de basculet nem sze-

retem. De nem vagyok mindenható. — Sajnálom, mert látom, hogy így nem lesz sikere.

Ezek szerint Raicsnak egy más levelet adtam, melyet kért, hogy veled közöljön, mert hozzád megyen. Csak általános van benne mondva, hogy hajlandók vagyunk pacificálni s hogy a módok és feltételek iránt tőled kapand utasítást, ki meg vagy bizva teljhatalommal erre is.

Tehát ismételem, mit már egyszer írtam „mentsd meg a hazát“ megmentetik, ha a *Bács* és *Bánáti* erőnek legalább fele disponibilissé válik. Válik pedig ha pacificálsz. Nézeteimet s a bizottmány módosításait az ide rekesztettekben ismerni fogod. Cselekedjél. Utasítsd Vettert is, használd különösen az öreg *Zákót*, *Pista* attyát, — sok *tekintélylyel bir a ráczok között*; ha Raicsnak hasznát vehetni gondold, utasítsd részletekben, ha nem, bocsásd el azzal, hogy készítse elő a népet 's birja reá, küldjenek hozzád megbizottakat.

Ha a *Sándor* gyalogságot s a *Huszárokat* még nem indítottad volna fel — az Istenért indítsd gyorsan. Csuha Szegedről adjon helyette felöltöztetett ujonczokat — utasítva van; oszd be a kezed alatt levő sor ezredkebe, azoknak kell lenni depot fegyverőknek — vagy fegyverők.

Általában ha nem pacificálsz, így fogok seregeddel tenni: le küldök egy új honvéd zászlóaljot — felkérem a 2-ikat. Leküldök Vasa számára 600 embert, fegyverének kell lenni az ezrednél, fel kívánom a Gyulai 562 emberét, mindaddig, míg *Bácsból* 's *Bánátból* vagy 7000 gyakorlott katonát fel nem küldtél. *Periculum patriae in mora, non periculum Cottus Bács.*

Hiba odalenn az, hogy nagyon kiterjedt positiót vettek a tábornokok. Qui veut tout garder, ne garde rien. — Concentrálni kell az erőt, két-három erős pontra és Streifcommandókkal dolgozni. — Ez az egyedüli lehetőség. — Ilyen egyik pont *Bács*. Küldöm le *Klapka* őrnagyot a géniécorpstól. Restauráltatja sáncait, egypár *Blockhaus* épített, *Bezerédj* Miklós effectuálja; aztán *Klapka* megyen tábornoki főnöknek *Vetter*hez — *Bánáti* fi, ismer minden utat. *Te Bács erősítésére adj pénzt Bezerédjnek*, ha nincs pénz, írjál, küldök.

Csak pacificálj, ha nem lehet, fegyvernyugvást köss, — ha ez sem lehet: concentrirte feste Positionen, rein defensiv: és ide fel *Kerntrup* segítséget, — én pedig a hiányt új batallionokkal kipótolom.

Azért is pacificálj, mert a nélkül nem jöhetsz fel, — pedig a hazának read itt a kormányban irtózatosszüksége van.

Válaszolj. Isten áldjon.

Pest, Nov. 13. 1848.

hived *Kossuth.*

Latinovits Pál főispán kedden és szerdán Budapesten tartózkodott, ahol több fontos megyei ügyet intézett el. A főispán borsódi birtokára utazott, ahonnét pénteken érkezik Zomborba.

Az ügyvédi kamara köréből. A szabadkai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Tausz Fülöp topolyai, dr. Solti Ádám zentai és dr. Székely Áron szabadkai ügyvédek az ügyvédek lajstromába iktatta.

A szabadkai főispán kinevezése. *Bezerédj* István szabadkai főispán dr. *Völgyi* János ügyvédjelöltet a városhoz közigazgatási gyakornokká nevezte ki, — *Polyákovits* András volt csendőrmestert pedig ideiglenes rendőrbiztos helyettesé nevezte ki.

A zombori és ujvidéki kir. ügyészség köréből. Az igazságügyminiszter *Popovits* Aurél főügyészi helyettesi cím-és jellel felruházott ujvidéki kir. ügyészt a zombori és *Moszlényi* Antal aradi kir. ügyészt az ujvidéki kir. ügyészséghez helyezte át.

A vasutasok köréből. A máv. tisztviselői karában több személyváltozás történt. Legutóbb *Furtinger* Ferencz topolyai állomásfőnököt nyugdíjazták s helyébe *Ötvös* József ókéri állomásfőnököt neveztek ki. Ennek helyét *Balog* Salamon topolyai vasuti tiszt foglalja el.

Anyakönyvvezetői kinevezések. A belügy-miniszter Kovács Ferencz rémi és Lalits János *dunagárdonyi* községi segédjegyzőket anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki.

Piukovich Elemér orsz. képviselő most járja be kerületének községeit. A fiatal, agilis képviselőt mindenütt szívesen fogadják választói.

A róm. kath. klerus köréből. *Fáth* Ferencz Hajósról Ujvidékre, *Godó* László Nagybaracsokról Martonosra, *Kuczka* Péter Martonosról Nagybaracsokra kápláni minőségben áthelyeztetek. — Az ujmisések következő helyekre küldettek káplánoknak: *Asias* Jenő Bácsra, *Berecz* Kálmán Bácsföldvárra, *Evetovics* Péter Dusnokra, *Jungert* Péter Bácskertesre, *Kazinczy* Imre Mélykútra, *Müller* Fülöp Hajósra, *Piukovics* Ferencz Vaskútra, *Probajsevics* Antal Bácsalmásra. — A f. hó 5-én megtartott concursus alkalmával a következő ifjak vétettek fel a nagysemináriumba: *Bohnert* Péter, *Csovics* Jakab, *Dzsida* József, *Klein* Antal, *Leh* József, *Német* János, *Zaratka* Péter. A kisszeminariumba: *Wier* János, *Brandt* Miklós, *Grósz* Lajos, *Kovács* István, *Lotterer* Péter, *Matkovics* Jenő, *Reil* Boldizsár.

Egyházi ünnepély Tataháznál. *Tataháznál* múlt vasárnap mondta első miséjét *Kazinczy* Imre ujmisés áldozópap. A primiciának lényét nagyban emelte azon körülmény, hogy Tataháznál még nem volt első mise; továbbá az, hogy a község szeretetnek és tisztületnek örvendő plébánosa *Kovács* János ugyanaz nap ünnepelte pappá szentelésének 25 éves jubileumát. — Az ünnepély d. e. fél 10 órakor vette kezdetét, midőn az assistentia a plébános vezetésével, ki a manuactori tisztet végezte, a templomból a plébánia épületébe vonult. Itt *Kovács* János plébános magasan szárnyaló, eszmegazdag s mindenkit megható beszédet intézett az ujmiséshez, mire a menet visszavonult a templomba. A szentbeszédet *Aczél* Gyula szabadkai hitoktató mondta, ki a papi állás magasztosságáról beszélt ekesszóloán, majd fejtegette a község kétős ünnepének jelentőségét. A szent mise után a plébános házában vendégül látta az ujmisét és még számosakat. A lakoma alatt több felköszöntő hangzott el.

Az ujvidéki polg. magyar daloskör e hó 16-án a lövöldében nyári ünnepélyt rendez. Az érdekes és változatos műsor ez: Délután 4 órakor nagy virágcsata. Ama hölgy, ki a legtöbb virágot kapja, jutalomdíjba részesül. — Nagy konfetti és szerpentinesata. — Világposta három igen érdekes díjjal, két női és egy férfi díj. — Japán áruház. — Szenzációs ujdonság: A magyarok bejövetele. Óriási nagy látványosság. Tombola. Minden látogatót igen értékes tárgyat nyer. — Este 7 órakor: 1. Fücsik: Unter Ueberbrett-Lieder-Marsch. Előadja a cs. és k. 70. gyalog ezred zenekara. 2. Lányi: „Népdal egyveleg“ Éneklé az Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör. 3. Kéler Béla: „Rakóci“. Nyitány előadja a cs. és k. 70. gy. ezred zenekara. 4. „Ludhás David.“ Vig monológ kupléval és előjátékkal, irta és zenekísérettel mellett előadja Járányi Alfréd 5. Lehár: a „Drótostóti“ című operettből, előadja a cs. és k. 70. ik gyalogezred zenekara. 6. Magyar népdalok. Katona zenekar kísérettel éneklé *Löffler* Jusztina kisasszony. 7. Császár: Duett a „Kunok“ ez operettből. előadja cs. s k. 70. gy. ezred zen. 8. Verdi-Bordal az „Ernáni“ című operettből, éneklé: *Ábrányi* József *Belohorszky* Károly, *Szalkay* Ferencz, és *Szalkai* János, 9. Komzák: „Potpourri“, előadja a cs. és kir. 70. ik gyalogezred zenekara. 10. Tréfás jelenet a jövő századból, előadják *Gyenisze* Károly és *Járányi* Alfréd. 11. Karász: „Székely-harcedall“, katona zenekar kísérettel előadja az Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör. 12. Wetaschek: „Kreuzfeuer“ Gyors polka, előadja a cs. és k. 70. ik gyalogezred. Esetleges műsor változtatást a rendezőség fentart magának. — Mindezen felül lesz Szegedi halász csárda, hol a halpaprikást egy híres halászmester főzi a község szemeláttára. — Hangverseny után tánc, mely viradatig tart. Belépti díj személyenként 1 korona. — A daloskör és lövészegetek tagjai belépti díjat nem fizetnek. — Kedvezőtlen időjárás esetén az ünnepélyt következő vasárnap, július 23-án tartatják meg.

Keresztöltétel Bácsföldváran. A bácsföldvári újonnan átalakított róm. kath. templomnak keresztöltétele e hó 23-án fog megtörténni, nagyszabású egyházi ünnepély keretében. Az ünnepély programja ez: 1. Az ünnepély kezdete este 6 órakor lesz, melyre harangozás és ágyuzás által előzete-en jel adatik. 2. A megáldandó toronykereszt az ovodai helyiségben levő ideiglenes templomhelyiségből vitetik át

az épülő új templomhoz. A hétméter hosszú és négy mm. súlyu gyönyörű keresztet 30 nemzetiségű válszalaggal földszített legény fogja vinni fölvaltva, mint vőfények, mellettök pedig 30 fehér ruhába öltözött és szintén nemzetiségű válszalaggal földszített leány fog haladni. E. ö. te halad a papság, utána pedig a hivatalnok kar. 3. A keresztet a kerületi és vidéki papság díszes segélyletével nagyságos és főtisztelendő *Halasi* Ernő f. kanonok ker. esperes és kis helyesi plébános fogja beszentelni, melynek befejeztével *Lippay* Imre helybeli plébános fog szent beszédet tartani a szent keresztéről. A kereszt felszentelés alkalmával a hivatalos személyiségeken kívül a templom dombra senkinek nem lesz szabad fölmennie és a rend fenntartásáról az összes rendőrség, esendőrség és tűzoltóságok gondoskodnak. Azonban a helybeli plébános meg fogja tenni intézkedését arra nézve, hogy a nagyközönség esendesen szemlélhesse és az uri község kényelmesen láthassa az egész ünnepélyes jelenetet a rendezőbizottság intézkedése szerint. 4. A kereszt elhozása alatt *Fárbi* Ede országos híru költő plébános „a kereszt az én reményem“ című gyönyörű énekét fogja a helybeli dalárda énekelni. A kereszt felhuzása alatt pedig *Fáry* Lajos helybeli kántor legujabb szerzeményeit fogja a helybeli dalárda énekelni. 5. Midőn a beszentelt keresztet az ácsállér helyére beilleszti egy-egy pohár felköszöntőt mond a pápára, a királyra, a főkapitány helynökre, az egyházi kegyuraságra, a helybeli plébánosra, a községi előjáróságra, az építő-bizottságra, az építő műszaki felügyelőre, az építési vállalkozóra, az építési művezetőjére, az építési munkásokra és *Bács-Topolya* nagyközönség összes lakosságára. 6. Az egyházi ünnepség befejeztével a helybeli trombitászenekar toronyzenét fog tartani.

Házasságok. *Weisz* Lila kisasszonyt, *Weisz* Lajos dávod-szigeti földbirtokosnak nagymiveltű és tájós kedvességű leányát e hó 16-án vezeti a mohácsi izr. templomban oltár elé *Königsberg* Viktor kaposvári földbirtokos.

König Vilmos, a Zentai Takarékpénztár főkönyvelője e hó 11-én tartotta esküvőjét *Schaffer* Irén kisasszonnyal, *Schaffer* S. Mór fekete-hegyi földbirtokos kedves és művelt leányával.

Löschinger Béla szabadkai főgymn tanár szombatot vette nőül *Körtvelyesy* Valéria kisasszonyt.

Szirmai Károly titeli járásbírósi tisztviselő vasárnap tartotta esküvőjét *Petonszky* Irma kisasszonnyal Szabadkán.

Révész Emil regőczi kereskedő eljegyezte *Rosenthal* Mariska kisasszonyt Békéscsabáról.

Köller Rudolf uradalmi tisztviselő eljegyezte *Modes* Aranka kisasszonyt, *Modes* János zombori vasúti állomásfőnök szeretetreméltó leányát.

Tanulmányuton. *Kirschbaum* Lajos titeli plébános e hó 7-én több hétig tartó tanulmányutra indult Svédországba és Norvégiába.

Aljegyzőválasztás. Vajszka bogyáni aljegyzői állásra egyhangulag *Ódry* Károly okleveles jegyzőt választották meg.

Primícia Óbecsén. *Bartus* Lajos fölszentelt áldozár e hó 9-én mondta Óbecsén első szent miséjét.

„Hotel zur Kaiserin Elisabeth.“ Ez a czime az egyik ujvidéki szállodának. Ez ellen kel ki az Ujvidéki Hírlap s keményen támadja az épület tulajdonosát, *Dungyerszky* Lázárt. A támadás helyénvaló, csak hogy nem *Dungyerszkyt*, hanem a szálloda eddigi bérletjét illeti. Mert mi úgy vagyunk értesülve, hogy *Dungyerszky* a névváltoztatásnak, ha a bérlet tőle kéri, nem állta volna útját.

A zombori katolikus legényegyesület július 16-án saját nyári kerthelyiségében műkedvelő előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Belépődíj személyenként 80 fillér, családjegy (3 személy) 2 korona. Kezdeté 8 órakor. Műsor: „A szórakozott kisasszony.“ Vig monológ, *Charles* Monselet után irta: *Gabányi*. Előadja *Verbovszky* Jolán k. a. „Box és Cox.“ Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Morton* *Maddison* János. Személyek: *Box* János nyomdász segéd *Müller* János. *Cox* Jakab kalapos segéd *Gyurcsik* Mátyás, *Bounczer* asszony *Ujkéri* Erzsébet k. a. Műsoron kívüli szám. Tánczend. Szünóra előtt: Csárdás, *Tipegő*, *Pas* de quatre, *Keringő*, *Lengyelke*. Szünóra után: Csárdás, *Keringő*, *Négyes*, *Rezgő*, Csárdás.

A bajai kölcsönös segélyző egyesület mintegy 40.000 korona költséggel *Vadász* Pál bajai építész tervei szerint intézeti házat akart építeni s ebből a célból már másodikban tartott versenytárgyalást július 5-én. Mivel azonban az ajánlkozók ezuttal is felülfizetést kértek, az egyesület az építkezést egyelőre elhalasztotta.

Városi építkezés Zomborban. A közbizághidon építendő sertésöl, juhaköl és borjuistálló 4372 kor. 26 fillérral előirányzott építési munkáinak vállalatba adása végett, f. é. július 8-án versenytárgyalás tartott.

Ajánlatot tettek: *Bernhardt* Károly (Zombor) az előirányzati árban, *Angyal* János (Zombor) 2-5%, *Pfeifer* Fülöp 10% és *Engusz* Sándor 3% engedménnyel. *Engusz* Sándor ajánlata lett jóváhagyás végett felsőbb helyre felterjesztve.

Az alkoholizmus elleni kongresszusra Baja város dr. *Bernhardt* János városi főorvost küldte ki.

József főherczeg szobrára Baja város 400 koronát szavazott meg.

Izr. tanítók gyűlése Zentán. Az orsz. izr. tanítóegylet bácsmegeyi köre e hó 3-án Zentán rendes közgyűlést tartott, melyen igen sokan vettek részt. Az ülést hétfőn reggel a zsidó templomban istentisztelet előzte meg, melyen *Schweiger* Ármin főrabbi szép alkalmi beszédet mondott. Azután a Tisza-kávéházba mentek, ahol dr. *Flesch* Miksa ügyvéd, iskolaszéki elnök a zentai hitközség nevében lelkes beszéddel üdvözölte a megjelenteket. Majd *Erdős* Jakab bajai polg. iskolai igazgató, az egyesület elnöke, tartalmas felszólalással nyitotta meg az ülést. *Novoszel* János, a megyei ált. tanítóegylet nevében üdvözölte a karársakat. *Toch* Zsigmond bajai polg. iskolai tanár a községes és tizedes törtékről értekezett. *Bodrogi* Ignác zentai tanító a hittan tanításáról tartott előadást. Ezután újból megalakították a tisztikart. Elnök *Erdős* Jakab, jegyző *Stricker* Simon bajai tanárok lettek. Este 8 órakor bankett volt, melyen sok szép felköszöntő hangzott el. A tósztok sorozatát *Erdős* Jakab nyitotta meg. Eszmegazdag beszédben a zentai hitközségre emelte poharát. *Schweiger* főrabbi a zsidó tanügy felvirágzását óhajtotta. Dr. *Flesch* Miksa zajos tetszés közt *Erdős* Jakabot éltette. *Kabos* Ármin szerkesztő ügyes beszédben a tanítókat éltette. *Bodrogi* Ignác *Novoszel* Jánosra emelte poharát. *Novoszel* János az izr. tanítókat köszöntötte fel. *Csajági* Bernát kulai tanító szép beszédben a felolvasókról emlékezett meg. Dr. *Csillag* Károly szabadkai ügyvéd és szerkesztő humoros felszólalásban *Günsz* rabbira üritette poharát.

Halálozások. *Jakobcsich* Gyula szabadkai ny. városi tanácsnok a napokban 38 éves korában meghalt. Nagy részvét mellett temették el. *Zsuzsori* Izabella Zomborban 23 éves korában meghalt.

Szemán N. János nyug. cs. és kir. százados a napokban 86 éves korában Zomborban elhunyt. Nagy részvéttel és katonai pompával temették el.

Megjutalmazott jegyző. *Karácson* Gyula alispán *Diksz* Lajos dunabökényi jegyzőt az 1904. évi utadói behajtása körül tanúsított tevékenységéért 15 korona pénzbeli jutalomban részesítette.

Fizetésektelenségek Bácsmegeyében. A rossz üzletmenet következtében fizetésektelének lettek: *Szunyega* János *palánkai*, *Keller* Árpád *adai* és *Mojzes* Maria bajai kereskedők.

A bácsi ág. h. ev. egyházmegye június hó 27-én Ujvidéken tartotta meg évi rendes közgyűlését. Nagyszámban jelentek meg világiak és egyháziak egyaránt s a tanítói kar is szép számban volt képviselve. Miután az egyházmegyei tisztikarnak hat évi mandátuma lejárt, az elnökség új választást rendelt el s a közgyűlés lefolyása alatt felbontván az egyházközségek szavazatai, főesperesnek újjól *Belohorszky* Gábor, felügyelőnek *Rohonyi* Gyula, alesperesnek *Petri* Károly, másodfelügyelőnek *Dr. Lelbach* László választott meg. A többi egyházmegyei tisztviselők, a bizottságok, a törvényeszkében a fegyelmi választmány tagjai a közgyűlés által megválasztattak. A püspöki hivatalra szóló szavazatok az egyházközségek által közvetlenül az egyházkerületi felügyelőhöz küldettek. Jelentette a főesperes hogy az egyházmegyének lélekszáma 70.000, hogy a múlt évben született 2300 gyermek, konfirmáltatott 1373, egybekelt 776 pár, vadházasságban élt 257 pár, meghalt 1473 személy. Egyházunkba áttért 21, egyházunkból kitért 49, vegyes házasságok a gyermekek vallását illetőleg meg egyeztek egyházunk elönyére 19 esetben, egyházunk kárára 7 esetben. Ur. acsorával élt összesen 22307 személy. Az összes egyházközségek bevétele volt múlt évben 37.000 korona, kiadása 2800.000 korona, összesen vagyon pedig 3.150.000 korona. A közgyűlés délután 1 órakor befejezte tanácskozását, többnyire az egyházmegye közigazgatási ügyeivel foglalkozván.

Hirtelen halál. *Halász* János sajkászentiváni gazda e hó 6-án aratás közben hirtelen elhunyt. Szívizélhűdés vetett véget életének.

Angolkóros gyermekek Palicsra. A „Bácsmezei Napló” írja: Az állam több angol kóros gyermeket küldött gyógykezelés végett Palicsra az idén is. A beteg kisköcsöknek berendezett szanatórium azonban meglehetősen messze fekszik a fürdőtől, úgy, hogy a tanács emberbaráti szeretetből is indítatva érezte magát arra, hogy a kis betegnek a fürdőhöz közelebb eső szanatóriumot rendezzen be. Ezért a mai tanács ülésből a kérdés tanulmányozása végett bizottságot küldött ki s amennyiben ezentúl kizárólagosan csak angol kóros gyermekeket küld ide az állam és nem görvélykórosokat is, úgy ezek már legközelebb a fürdőhöz közelebb kapnak lakást.

Szabadka város adóügye. Popp György pénzügyigazgató Szabadka közigazgatási bizottságának keddi ülésében felolvasta a város adóügyi állapotáról szóló jelentését, mely szerint az idén csak egyenes adóban 182,578 koronával folyt be kevesebb, mint tavaly, ami eléggé bizonyítja az ex-lex kiszámíthatatlanul súlyos eredményét. Az idén 397,195, a múlt évben 569 773 korona egyenes adó folyt be július elsejéig. Illetékekben a múlt évben júliusig 218, 223 kor., az idén 83,658 kor. folyt csak be, az idén tehát 135,000 koronával folyt be kevesebb. Hadmentességi díjban az idén 654 kor., a múlt évben 1564 korona folyt be.

Két hétig a víz alatt. Sáfrány Róza moholi leány két hét előtt eltűnt hazulról s most Mohol alatt a tiszai halászok kifogták már foszlásnak indult holttestét. Hozzátartozói azt hitték, hogy a szerencsétlen leány bűnös merénylet áldozata lett, de a megtartott törvényszéki hullaszemle alkalmával a külérőszaknak semmiféle jelét sem lehetett rajta megállapítani s így valószínű, hogy öngyilkosság esete forog fenn.

Tarka szinpad. A B. F. Ujságban olvassuk ezt a jóízű esetet: Tarka szinpadnak nevezett művész-kompania működött e héten Baján, nem kis kétségbeesésére a jobb izlésű elemeknek. De hisz most nem erről akarunk beszélni, hanem arról az igazán tarka, sőt mi több: legtarkább szinpadra illő szcenáról, amelyet Szücs László ur a Tarka Szinpad invenciózus igazgatója rögtönzött a Sugovica-párti Tittjung-féle pálinka mérésében. E hó 3-án reggel 4 óra tájban Szücs ur betért a nevezett pálinkamérésébe. Nincs eldöntve a kérdés, hogy Szücs egy kis pálinkát kívánt-e meg, avagy pedig Gorkijként a pálinkázó magyart akarta pszichologice tanulmányozni; annál inkább eldöntött kérdés azonban az, hogy Szücs jó ideig együtt pálinkázott Maglai Lajos, Tossenberger István és Farkas Béla társaságában, valamint hogy az ivás után kitűnt, hogy Szücs táskájából 100 korona eltűnt. Bruder ide, bruder oda, gondolta magában Szücs, de ő az ő 100 koronáját nem hagyja. Kapta hát magát s a legujjabbban szerzett barátait följelentette a rendőrségen. A pénz legnagyobb részét a társaság egyik tagjánál: Tossenbergnél megtalálták. Szücs a felhedezés után vissza itta a brudert Tossenbergerrel.

Utépitkezések Bácsmezyében. Bácsmezyének e hó 6-án tartott közigazgatási ülésében Sztankovich György, az államépítészeti hivatal főnöke ezeket jelentette a megyei utépitkezésekről:

Az 1905. évre előirányzott fentartási kavics szállítása folyamatban van, több utvonalon bizottságilag felülvizsgáltatott és hiány nélkül átvétetett. A *bács-zsabya-titeli* törvényhatósági közut 4-6 km. szakaszán *Bácsujfalunál* ujonnan épített műút f. évi június hó 17-én bizottságilag felülvizsgáltatott, vállalkozótól jótállási határidő fentartása mellett átvétetett és a közforgalomnak átadott.

A *kerény-topolyai* törvényhatósági közuton *Topolya* községben ujonnan épített vasfelszerkezetű hid a múlt hónapban kedvező eredményel felülvizsgáltatott. A *baja-mélykúti* törvényhatósági közut 12.3-20.0 km. szakaszán *Csávoly* és *Felsőszentiván* községek határain és a *csávoly-katymári* törvényhatósági közut *Bácsborsód* és *Katymár* közötti 11.7-16.75 km. szakaszán az új utépitési munkák folyamatban vannak, az alapkölerakás és kavicsolás folyik.

A *zombor-óbecsei* törvényhatósági közut 65-67.4 km. szakaszán *Szenttamásnál* és a *petróczyi* vasuti állomáshoz vezető törvényhatósági közuton az új utépitési munkák teljesen befejeztettek, úgy hogy azok felülvizsgálata a legközelebb megejthető lesz.

Az állami beruházásról szóló 1904. évi XIV. t. c. alapján a *zombor-óbecsei* törvényhatósági közut 67.35-86.58 km. szakaszán *Szenttamás* és *Óbecse* között engedélyezett új utépitési munkálatokból a földmunka házi kezelés mellett összesen 28706 k. 20 f. költséggel befejeztetett.

Megyénk tanfelügyelője a tüdővészésekért. Arról értesülünk, hogy megyénk kir. tanfelügyelője, Gräff Nikáz meglhangu szép felhívást intézett a megyebeli tanítói karhoz, melynek figyelmébe ajánlja, hogy a József kir. herceg Szanatórium Egyesületnek azt a szép elhatározását, hogy igyenes ágyalapítványt létesít a most és az ezután fölállítandó szanatóriumban a beteg tanítók és azok családjai tagjai számára a tanítóknak hálával és a viszont való segítés élénk értésével kell fogadni. A mi megyebeli tanítóknak mindent el kell követni, hogy a szegénysorsu tüdőbeteg jó voltáért, visszaszerzendő egészségéért megalakuló országos liga minél nagyobb, minél hatalmasabb legyen. Ezt pedig a tanítók erőteljesen szolgálhatják, ha minél többen gyűjtik egybe a maguk működése helyén a tagokat. A magunk részéről is a legmolegobban hívjuk föl tanító körünk figyelmét a tanfelügyelő lelkes szózatára. Arról van szó, hogy évi két, vagy négy koronás áldozatra egy ilyen szép célért a jó szívek kapacitálhatók-e? Nincs kétségünk abban, hogy ha tanítói karunk szívét e szép ügy megnyerte, ők igen sokat tehetnek. Készséggel nyitjuk meg lapunk hasábjait, hogy e téren az érdemet elismerjük.

Pénzhamisítók letartóztatása. A kizsácsi rendőrség — mint nekünk írják — a napokban *Karmán* András ottani egyént meglepte abban a pillanatban, midőn hamis 20 filléresket hozott forgalomba. *Leinermann* Henrik kizsácsi rendőrség vezető az ügyben a nyomozást megejtette s kiderítette, hogy *Karmán* András hamis 20 filléres, 1 koronás és 5 koronás fémpénzeket *Csóman* Samu ujvidéki lakóssal, *Silits* Márkó ujvidéki lakos szállásán készítik ólomból. A járőr az említett szállásra ment és kutatása közben talált néhány darab hamisítványt és gépeket. A tetteseket elfogta és a bűnjelvényekkel együtt az ujvidéki kir. ügyészségnek átadta. *Leinermann* rendőrség vezető ügybuzgóságának tulajdonítható, hogy a pénzhamisítókát leleplezte. *Karmán*ra ugyanis már néhány hónap óta gyanakodott s folyton megfigyelte, míg a hamisításnak nyomára jött.

Leányrablás Titelen. Titeli levelezőnk írja: *Junius* 30-án *Tanaszin* Miksa, *Zsivánov* Emil és *Zsivánov* Lázár felsőkaboli legények este 9 órakor *Gyuragics* Mária 18 éves leányt a nyílt utcán megfogták s erőszakkal kocsin elhurcolták, a községből kivitték és az uton forgópisztolylyal történt fenyegetéssel *Tanaszin* Mikával való erőköstelenségre kényszerítették. Miután látták, hogy a leány a fenyegetés dacára sem teljesítette a hajmeresztő parancsot, elbocsájtották. Mindhárom legényt az ujvidéki vizsgálóbírónak átadták.

Egy kis fii szerencsétlensége. F. hó 3-án estefelé *Schmidt* Endre titeli kereskedő 9 éves *Bandi* nevű fiacskája a folyosó ablakát akarta betenni, de az orkán urrá lett felette, becsapta az ablakot, dirib darabra törte azt s néhány szilánkot belevitt a kis fii balszemébe. Gyógykezelés végett Budapestre vitték.

A hőség áldozatai. A nagy hőség Bácsmezyében több helyen áldozatot követelt. *Ij. Vojnich* István topolyai birtokán *Romesik* Anna 15 éves leány, *Mozsoron* pedig *Dsakula* Jováka 22 éves, áldott állapotban levő asszony napszúrás következtében meghalt.

Elmebeteg öngyilkos. Topolyáról szerdán estefelé egy gyanus külsejű ember járt-kelt a vasuti állomásnál. Mikor a szolgálattevő pénztárnok megszólította, jegyet kért *napnyugta felé.* A hivatalnok figyelmessé tette a gyanus alakra a rendőrt, ki is igazolás hiányában bevitte a városházára. Ott annyit tudtak kideríteni, hogy *Aradszky* Vládónak hívják, elmebeteg és valószínűleg a szabadkai kórház megfigyelő osztályából ugrott meg. Dr. Fenyő József községi orvos megvizsgálása után a rendőrség őrszobájába helyezték el további intézkedésig, ahol is a beteglelkű ember egy őrizetlen pillanatban lekapta a falról az ott függő rendőrszuronyt és azzal hasba szurta magát. Most orvosi kezelés alatt áll. Állapota nem reménytelen.

A Tisza áldozata. *Bárany* György óbecsei öreg szatócsos a napokban a Tiszában megfürdött, miközben szívzselhűdés érte. Mielőtt még segítségére mehetek volna, elmerült. Másnap fogták ki a hulláját.

Eltűnt fii. *Füleky* Antal 12 éves iparos tanoncz *Szenttamásról* nyomtalanul eltűnt.

Leányrablás Boldogasszonyfalván. Szabályai levelezőnk írja: *Marity* Jóna, *Balabarszki* Lázár és *Radisits* Jóna boldogasszonyfalvai földműves legények különös módon adtak kifejezést baráti szeretetüknek *Gerity* Dusan zsabylai legénytársukkal szemben. *Geritynek* felajánlották szolgálataikat arra az esetre, ha feleségre lesz szüksége. A jó alkalmat felhasználva *Gerity*, megbeszélte társaival, hogy *Brasadinac* Jóna boldogasszonyfalvai lakos 16 éves *Gina* nevű szemrevaló leányát elrabolják. Ebből a célból f. hó 8-án délután 6 óra tájban kocsival *Brasadinac* háza elé hajtottak. A leány az utcán üldögélt és semmit sem sejtett amazok sötét tervérol. A legények leugorván a kocsirol, hirtelen felkapták a meglepett leányt, kocsirol dobták és elvitték *Zsabyára* *Gerity* Dusan szülei házába. Hiába volt a leány kiáltozása, könyörgése, a legények hajthatatlanok maradtak és tettüket végrehajtották. A leány rablójának szülei házában sem talált pártfogóra. Ellenkezőleg. A szülok még segédkeztek abban, hogy a leányt egy szobában elzárja magával a vérszemet kapott legény, ahol erőszakot követelt el rajta és azután hazarendelte. A leány szüleinek panaszára a rendőrség kinyomozta a tetteseket és ügyüket bejelentette az ujvidéki kir. törvényszéknek.

A *zombori függetlenségi kör* alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Legujabb.

Napszurástól súlyosan megbetegedett képviselő.

Achim András, az ismert szoczialista parasztképviselőt ma csabai hírtokán napszúrás érte. Betegsége aggodalomra ad okot.

Budapest állásfoglalása.

Budapest székesfőváros tanácsa ma tartott ülésében utasította a főpénztárt, hogy az önként befizetett állami adókat, valamely pénzüintézetben helyezze el.

A nagyváradi szabadelvűpárt Tisza mellett.

A nagyváradi szabadelvűpárt ma megtartott értekezletén táviratilag üdvözölte *Tisza* István grófot és bizalmáról biztosította.

Kossuth és Apponyi Liptószentmiklóson.

Kossuth Ferencz és *Apponyi* Albert ma Liptószentmiklósról érkeztek, hogy *Lányi* igazságügyminiszter ellen agítaljanak. Az ellenzéki vezéreket nagy óvációval fogadták.

Bácskai karczos.

Komlótermelő együletet alakítottak a bácskai gazdák.

Tehát még vannak férfaink, a kik nemcsak rombolni, hanem alkotni is akarnak.

A paraszt. A zentai „Összetartás”-ban vezércikket ír *Érdújhelyi* plébános, s azt mondja, hogy a zentai földművesosztály azért nem járta gyermekeit a gymnáziumba, mert szerintök: „*parasztnak legyen paraszt a fia.*”

Ismerünk mi sok uri embert, a kinek „*paraszt*” a fia; hát mért ne nevelhetne a paraszt — uri embert a fiából.

Huszonöt éves papijubileumát ünnepelte a napokban *Kovács* János tataházi plébános.

Ennek a derék *Kovácsnak* a műhelyéből tömérdek tudományos, humánus és vallásos szikra pattant ki.

Hotel Kaiserin Elisabeth. Ezt az osztrák nevet viseli az egyik ujvidéki szálloda.

Hja! minden fejedelemnek (*Fürst* nek) jobban imponál a császárnői czim, mint a királynői.

Platz Bonifác főigazgatótól rettegnek a diákok és ezeknek szülői, mert gyakran ok nélkül irgalmatlan.

A főigazgató ur nem hiába viseli az egyik fagyos szent nevét, kemény jégréteg borítja a szívét.

Közgazdaság.

Az Uj- és Ószivácsi Gazdakör alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Szöllőt szállító vasuti kocsik Bács megyében. A földmívelési miniszter — mint értesülünk — Molnár István gyümölcsészeti kormánybiztos javaslatára, a szőlőszállító kocsik számát újból szaporította s intézkedett, hogy ezekből a kocsikból a bácskai szőlőszállítások részére az eddiginél jóval több jusson.

A topolyai országos vásár kedvezőtlenül folyt le. Kínálat és vétel egyaránt szűk keretben mozgott.

Lóverseny Zentán. A zentai Gazdakör szeptember hó 24-én tartja meg az évi lóversenyét, melyre ez ideig a földm. miniszter 300 korona segélyről, az Urlovasok Szövetsége szintén 300 korona segélyről biztosította a Gazdakört.

A Komlótermelők Egylete a napoktan megalakult. Elnöke lett Latinovits Pál. Alelnökök dr. Pertschy Ferencz és Pinterovits Jenő, ügyész Pribil Ernő, titkár Feldman Ármán, pénztárnok dr. Scheer Ármán.

Szerkesztői üzenetek.

Muhoray. Anyaghialmaz miatt szorult ki.

K. P., Mélykut. Sorra kerül.

B. F., Dávod. Nem adhatjuk közre. Az ügyet a mindkét részről leadott nyilatkozattal — a magunk részéről — befejezettek tekintjük. A többit végezzék el az illetékes hatóságok.

T. M., Komárom. Sorra kerülnek. Neve tévedésből maradt ki.

Levelező, Zsabya. Mi történt a két heti szünet alatt?

H. G.—r. Augusztus 15-én. Egyelőre tartózkodni kell.

„Szivtelen vagy, édes rózsám.” Amig ilyen verseket ír, addig ne csodálkozzék ezen.

„Előre” Sorra kerül.

L. T., Ujvidék. Az aljnak hátul simán, feszesen való fekvése divatos ugyan, de Budapesten leginkább a hölgyeknek egy bizonyos fajtája viseli.

Pedagógus. Azért nem közöltük, mert nem kaptunk róla tudósítást.

Szvt. M. Megkérdezzük, s akkor megüzenjük. Azt hisszük, hogy a jövő hónapban.

Politikus Biztosat senki se mondhat. A jelekből ítélve, még jó ideig kormányon marad.

N. T., Szabadka. Téves. Bánfiyval ment Perczel Dezső is De előzetes megállapodás folytán a Széll-kormány megalakulásakor a képviselőház elnöke lett. Gróf Apponyit az 1901. választások után tették meg elnöknek.

S. B., Zenta. Bartha Miklóst tartják ma a legjobb tollu publicistának. 1848-ban született.

S. T., Zorbor. Nem ismerjük az új egylet alapszabályait s így a jelzett dologhoz hozzá nem szólhatunk. Prosperálása nagyon is kívánatos. Kender- és lentermelőszövetkezet Hodsághon van. E két veteményt ugyanis azon a környéken termelik a legnagyobb mértékben. A vasuti díj-szabás módosítása iránt a Bács megyei Gazdaszövetség mozgalmat indított, amennyiben elhatározta, hogy ez ügyben megkeresi Rudits József bajmoki állomásfőnököt egy tervezet kidolgozására.

Bács megyei Komlótermelők Egyesülete, Petrócz. Fontos, hasznos ügyről lévén szó, mindenkor a legnagyobb készséggel.

„Képzetelem szárnya hova visz?” Az Ön zöngemé-nyeinek való helyre.

Dr. R. B. Még e héten elintézzük.

A gazdaság minden ágában jártas

középkorú férfi, gyermektelen, ki a magyar, német, bunyevác nyelvét bírja; ki a közpálya több terén — így az adóhivatalnál, járásbírósnál, ügyvédi irodában, s évek óta mint községi tisztviselő — sikerrel működött; ki érettségit s

részben gazdasági iskolát végzett,

állást keres.

Felesége a háztartás minden ágában tökéletesen jártas. Két öccs; szakavatott baromfi-tenyésztésben, konyhakertészetben stb.

Esetleg valamely megfelelő vállalatnál is fogadna el állást. Feltételei szerények.

Bővebb felvilágosítást nyújt a „Bács megye” kiadóhivatala (Budapest, Teréz körút 2.) 3-4

Okleveles izr. tanító

a héberben, hegedű-tanításban jártas,

nevelőnek ajánlkozik

Szíves megkeresések:

Hollós Bernát

3-3

Budapest, Jósika-utca 10. III. 29.

1788 1905. kig. szám.

2-2

Pályázati hirdetmény.

Jánoshalmán lemondás folytán megüresedett, évi 400 korona fizetéssel javadalmazott gyalogrendőri állásra pályázatot nyitunk s felhívjuk az ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy kérvényüket 1905. évi július hó 18-ig alulírt előjárásnál nyújtsák be.

A megválasztott rendőr az előírt ruházatot sajátjából köteles beszerezni, míg a fegyverzetet és folszerelést a község adja.

Jánoshalmán, 1905. évi június hó 28-án.

Kopeczky Győző
jegyző.

Komáromi Gergely
bíró.

Ad. 310 szám. kig. 1905.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó Szenttamás községben üresedésben levő, 900 korona havi előleges részletekben kiszolgáltató évi fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra pályázatot nyitok és felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi július hó 31-ig küldjék be.

A szerb nyelv tudása kívánatos.

Óbecse, 1905. évi július hó 7-én.

Dr. Balaton Gyula,
főszolgabíró.

4810—1905.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett Csantavér községi végrehajtói állás betöltése czéljából pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása 600 kor. havi előleges részletekben a községi pénztárból.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy pályázati kérvényüket saját kezűleg írva, eddigi működésük és erkölcsi magaviseletéről szóló bizonyítvánnyal felszerelve hozzám folyó évi július hó 30-áig annyival inkább nyújtsák be, mivel később érkezők figyelembe vételét nem fognak.

A választási határidő utólag fog kitűzteni. Topolya, 1905. évi július 4.

Császár,
főbíró.

1180 szám. 1905.

1-2

Felsőköböl község előjáróságától.

Pályázati hirdetmény.

Felsőköböl község képviselőtestülete 1902. évi május hó 29-én 25.—kgy. 1902. szám alatt hozott véghatározatával, mely a törvényhatóság 2567.—kgy. 1902. számú véghatározatával hagyott jóvá, — a községi (közűlő) közutak törzskönyvezését és mérnöki munkáját, a legkedvezőbb feltételek mellett, vállalkozó mérnöknek anyaggal együtt 30 korona kilométerenként, egységárban kiadta. Miután azonban a munkát a lejárt határidő dacára, mind a mai napig elkészítve nem lett, ennek elkészítésére az alulírt községi előjáróság ezennel új pályázatot hirdet és felhívja a vállalkozni kívánó okleveles mérnök urakat, hogy ajánlataikat a részletes feltételek megjelölése mellett, Felsőköböl község előjáróságához 1905. évi július hó 31-ik napjáig nyújtsák be.

Az uthálózati kimutatás és jóváhagyott szerződés, Felsőköböl község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Kelt Felsőköbölön, 1905. évi július hó 5-én.

Rózsa Dezső s. k. Zsivánov Péter s. k.
h. jegyző. P. H. bíró

Dunagálos község előjáróságától.

744 szám kig. 1905.

Pályázati hirdetmény.

Dunagálos községben lemondás folytán megüresedett évi 420 korona fizetéssel egybekötött gyalogrendőri állásra 1905. július hó 24-ig bezárólag pályázatot nyitunk, mely időre a szabályrendeletnek megfelelő kérvények alulírt előjárásnál adandók be.

A megválasztott rendőr a ruházatot sajátjából köteles beszerezni, a felszerelést azonban a község adja.

Dunagálos, 1905. évi július hó 10.

Borovszky Kornél,
jegyző.

Dudok Andris,
bíró.

Bács megyei Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság

ZOMBORBAN.

A „Bács megyei Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság” folyósít

➔ **törlesztéses jelzálogkölcsonöket 15—65 évig,** ➔

elfogad betéteket, leszámítol váltókat, előleget ad értékpapírokra.

Iszákosság nincs

többé! Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

3 - 52

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szobeszedé a tartózkodásról, mert csodálatos ellenszenvenssé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok ezer férfit a szegény és becselenségtől megmentette, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó ultra és szerencséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irással telt könyvet díj és költségmentesen küldi hogy így bárki is meggyőződhesen biztos hatáskörrel. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 616 sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítők.)

COZA INSTITUTE
Dept 616,
62, (Chancery Lane,
London, Anglia

Állandóan dus választék
Erdélyi jármosökrök
valamint 1 és 2 éves

Erdélyi tinókból

a széplaki bérgazdaságban, Szamosujvár vasút állomástól 20 percz távolságra. Körülményes felvilágosítást készséggel ad:

Alexa Miklós SZAMOSUJVÁRT
(Szolnok-Dobokamegye)
27 40

Ma már minden uri nő tudja, hogy a világhírű valódi angol „EDISIN” Crem az egyetlen legmegbízhatóbb arczapoló szer.

Teljesen ártalmatlan, nappal is használható

már néhány napi használat után eltávolít minden bőrtisztátalanságot, szeplőt, májfoltot és az

zsirtalan crem arczot üdévét és fehérré varázsolja. Kapható: fehér és rózsaszinben. Utánzatoktól óvakodjunk csak VALÓDI KATONA-féle angol EDISIN cremet kérjünk.

Egy tégely ára 1 korona. Egy darab valódi angol Edisin szappan 80 fillér. Kapható kizárólag

Katona Ágoston gyógyszerésznél Szabadkán a Szentháromság gyógyszerárban, VIII. kör, Csernovits-utca, 285 sz.

Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű **Valódi Növény**

Essencia-Fluid csak „KATONA”-féle „K. A.” védjeggyel. Páratlan. — Nélkülözhetetlen — Elérhetetlenül megbízható nagy gyógyhatású házi gyógyszer. Gyorsan gyógyít minden gyomor rendtelenséget, megszüntet gyomor- és hasgöcsöt. Külön szer minden gyengeségekben, étvágytalanságban stb. Gyorsan étvágyat gerjeszt, így a test erőfokozódását — a test súlyának növekedését idézi elő, az egész idegrendszert megerősíti. Mint külszer, fényesen bizonyult közhívenél, csuznál, tagszagatásnál, stb. nél. — Óvakodjunk tehát hatás nélküli külföldi utánzatok megrendelésétől és kérjünk határozottan csak egyetlen gyártmányú KATONA féle igazi Növény Essencia-Fluidot, mely 12 üveg 4 kor. 1 üveg 40 fillér. — Minden olyan FLUIDOT, melyen nem áll rajta KATONA név, vissza kell utasítani, mivel hamisított.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerár; Szabadkán: Katona Ágoston gyógyszerész Csernovits-utca, Wachsmann Jenő gyógyszerész Széchenyi-tér, Zalán Béla droguistás Kossuth-u., ifj. Hoffmann József gyógyszerár II. kör, Zimonyi ut.

Megvizsgálva és véleményezve. 4—

„SZINHÁZ és ÉLET”

a legszebb magyar hetilap,

megjelen minden szombaton. Egyes szám 24 fill.

Felelős szerkesztő: **LENKEI LAJOS.**

A vállalat igazgatója: **LENKEI ZSIGMOND.**

600 oldal! Több mint 1000 kép!

Szenzáció szép „A Színház” félévi bekötési táblája! Diszes vászonkötésben kapható 1 kor. 80 fillért a kiadóhivatalban, (20 fillér szállítási díj, ha postai kézbesítés kívántatik.)

Gyönyörű „A Színház” félévének diszes kötete 600 oldalnyi terjedelemben. 33 füzet, több mint 1000 eredeti képpel, gyönyörű kötésben 5 korona.

Az európai és különösen a magyar színházi év eseményeinek krónikája.

Uj előfizetők négy koronáért kapják meg. — Nem szabad egy család könyvtárából sem hiányoznia.

Megrendelhető: **a „Szinház és Élet”** kiadóhivatalában **Budapest, VIII. Baross u. 59 sz.** és az összes hazai könyvkereskedésekben. 34—

Szabadalmazott kosárbetétek

gőzeséplőgépek számára,

kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tiszta eséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.

Ugyszintén a kukoricaszárát, a legvastagabbat is össze lehet vele teljesen tépetni. Ősszel, a mikor még a kukoricaszárnak egy kis nyirkossága van, kazalba rakva összefülled és kitűnő takarmánnyá válik. Bővebb felvilágosítással mindenkor szolgálunk.

A kosárbetétek ára:

4 lóerejű géphez	60 kor.
6 „ „	70 „
8 „ „	80 „
10 „ „	90 „
12 „ „	100 „

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő.

BAJZATH IGNÁCZ

Székelyhíd. 5-10

Szőlő-sajtók Gyümölcs-sajtók

„HERKULES” kettős nyomószerezettel kézi hajtásra

Hydraulikus sajtók

magas nyomás és nagy munkaképesség számára Gyümölcs-zúzó, szőlő-malmok, bogozó gépek.

Teljesen fölszerelt **szüretelő készülékek** állandóan és kocsira szerelve. Lé-sajtolók, bogzó őrlők.

Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék számára, gyümölcs-hámzó és vágó gépek. — Szabad, önműködő, hordozható és szállítható

„SYPHONIA”-permetező, szőlők, gyümölcs, fák, komló és szegecs permezésére. Szőlő-ekék gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett kütetésére. Szőlő-ekék legfontosabb szerkesztés szerint

Mayfarth PH. és Társa gazdasági gépgyárai, vasöntője és gőzhámorai által

BÉCS, II/1. Taborstraße 71. Kitüntetve 550 arany, ezüst éremmel stb. Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve. 6-12 Képviselek és vizontárusítók kerestetnek.

Borszivattyúk és borszűrők

valamint az összes pinczefelszerelési cikkek, nevezetesen: Amerikai GUMI-TÖMLŐK,

részapok, borlefejtő edények, szellőzők, bormérők. **Palaczkmosó, palaczköltő, dugaszoló és kupakoló gépek.** Parafadugók, ónkupakok, palaczkok!

Schottola Ernő cégnél

BUDAPEST, VI., Foneziér-palota.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

ALFA-SEPARATOR RÉSZV.-TÁRSASÁG BUDAPESTEN

VI. LOMB-UTCZA 11.

Tejgazdasági gépgyár.

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Tejszövetkezetek és tejtelepek berendezése.

Árjegyzék, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 600 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 60 000 darab. 77—

RADITS LŐRINCZ PÉCSETT

1884. óta fennálló
kádár-telep.

A kor követelményeinek megfelelőleg gazdagon felszerelt műhelyeivel és nagy dongafa-raktárával

versenyen fölül áll.

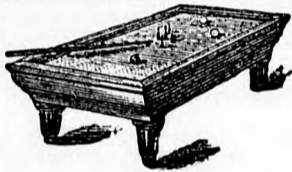
A legkötönyebb anyagból készít

boros, sörös és szesz hordókat,

lajtákat, kádakat a legkisebbtől a legnagyobbig, bármilyen mennyiségben, gyorsan, pontosan, lelkiismeretes kiszolgálás mellett a lehető legjutányosabb áron.

Elvállal úgy magános, mint üzleti vagy **Uradalmi pinczeberendezéseket,** javításokat s minden e szakmába vágó munkát.

Kész hordókban állandó raktár.
Meghívásra bárhol megjelen. 62—

Márton István

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep,
SZEGED, Boldogasszony-sugarat 58. sz

Legujabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becsesrelése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen. 27—

Véd-
jegy.

A Zalathnai kénkovand-ipar
részvény-társaság

Brassói kénsv-
és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

műtrágyáit

t.c. a gazdaközönség hecses figyelmébe.
Ajánlatokkal készséggel szolgál a

KÖZPONTI IRODA

Budapest,
IV. Mária Valéria utca 7.

106—

Legujabb rendszerű

SZÉNSAVAS-

bor- és sörkímérő-készülékek, fűrdőkészülékek, (föltünést keltő gyógyeredményekkel) **hűtő- és jéggyártógépek** és telepek, **szikvizgyártógépek, teljes berendezések** és az összes e szakmába vágó szükségleti cikkek, továbbá **fémárak,** nevezetesen **pincefölszerelési** cikkek, **stanioi palackkupakok** kaphatók jótállás mellett, kitűnő minőségben.

Dr. Wagner és Társai

egyesült gyárak, mint betéti társaság

Budapest, IX., Tinódy-u. 3. Bécs, XVIII.

Tömeggyártás, tehát olcsó áruk. — Kedvező fizetési feltételek.

Képes árjegyzék a gyár bármely osztályából ingyen és bérmentve küldetik.

Nagyobb vidéki városokban jártas képviselők kerestetnek. 78—

A „Lóhere“ védjegyű

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb

foszforsavtrágya

az összes kalászos, lóhere, takarmány és kapásnövény, kertivetemény alá, valamint rétet és legelőt, főleg komló és szőlőkre.

Ezen thomassalakk hazánkban, a legutóbbi években eszközölt trágyázási kísérletek alkalmával, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel.

Csak a „Lóhere“ védjegyű thomassalak származik a csehországi Thomasművekből.

A „Lóhere“ védjegy kezességet nyújt az áru föltétlen tisztasága, idegen anyagoktól való mentessége és legnagyobb mérvű oldhatósága tekintetében.

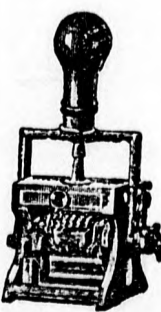
Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal készséggel szolgál a

Csehországi Thomasművek eladási Irodája,

Bécs.

Vezérképviselője Magyarországon:

LÁSZLÓ MARCELL, Budapest, VI. Teréz-körút 22. 109—

Xivatalos

bélyegzőket, pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számozó gépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az **Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:**

GEDULDIGER HUGÓ vésnök

Budapest, VI. Váci-körút 17. sz.

A Bács megyei

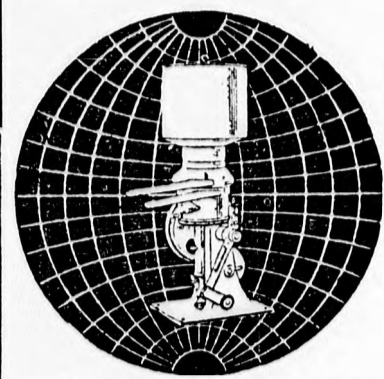
Gazdaszövetség szállítja.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

120—

Fontos a tejgazdaságban a GLOBE SEPARATOR.

Teljes tejszövetkezeti berendezések, kézierő- és turbina hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket **tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz.**

Legelőnyösebben szállít az **Első magyar tejgazdasági gép- és eszökögyár**

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI. Jász-utca, 7. sz.

Árjegyzék, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Vaj kivétel! Friss vajat és túrót évi kötés mellett minden mennyiségben a legmagasabb áron átveszünk. 74—

Vasuti menetrend.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7. 12 órákor és délután 1.15 órákor.

Zomborból Ujvidékre reggel 2.25 és 6.51 órákor és d. u. 3.51 óra.

Ujvidékről Zomborba reggel 2.45 és 7.51 órákor és d. u. 1.40 órákor.

Zomborból Bajára reggel 7.05 órákor és d. u. 12.57 és 4.05 órákor.

Ujvidékről Titelre reggel 6.37 és d. u. 5.10 órákor.

Titelről Ujvidékre reggel 3.32 és d. u. 1 órákor.

Hegyes-Feketehegyről Palánkára reggel 6.59 és d. u. 6.10 órákor.

Palánkáról Hegyes-Feketehegyre reggel 2.55 és d. u. 2.45 órákor.

Szabadkáról Óbecsére reggel 4.40 és d. u. 1.32 órákor.

Óbecséről Szabadkára reggel 4.10 és d. u. 1.10 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, d. u. 2.02, 6.50 (gyors) és 6.55 órákor.

Zomborból Szabadkára reggel 4.40, 8.35 (gyors) 11.27 és d. u. 8.51 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 4.50, d. u. 1.47 és 7.00 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 7.17, 10.40, és d. u. 7.47 órákor.

Óbecséről Ujvidékre reggel 4.40, 9.50 és d. u. 4.25 órákor.

Ujvidékről Óbecsére reggel 4.17, 8.55 és d. u. 5 órákor.

Budapestről Szabadkára reggel 7 (gyors) 7.15 és d. u. 1.55, 3.20 (gyors) 10.10 órákor.

Szabadkáról Budapestre reggel 5.05, 9.51 (gyors), 1.52, 6.37 (gyors) és 11.50 órákor.

Szuperfoszfátot

STASSFURTI KAINITOT

szavatolt 12.4% tiszta káli — 23—24% **kén-avas káli** tartalommal

Stassfurti káli trágyasót

szavatolt 40% tiszta káli — 74—76% **kén-savas káli** tartalommal

kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű **műtrágyaféléket,** azonkívül **rézgálicot** (98—99%) elismert

kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

Műtrágya, kénsv és vegyi ipar
részvénytársaság 121—

Budapest, V., Fürdő-utca 8.